

Trafikskadenämnden

VERKSAMHETEN
2008

Box 24048 104 50 Stockholm Tel 08-522 787 00 Fax 08-22 87 31 E-post info@tsn.tff.se
www.trafikskadenamnden.se

TRAFIKSKADENÄMNDEN

Verksamheten 2008

Inledning

Ersättning för personskada lämnas i form av trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen från år 1975 och bestäms med tillämpning av skadeståndsrättsliga regler och principer. Trafikskadenämnden har funnits sedan 1936. Nämndens uppgift är, som det står i nämndens reglemente, ”att verka för en enhetlig och skälig personskadereglering inom trafikförsäkringen”.

Trafikskadenämnden är administrativt knuten till Trafikförsäkringsföreningen. Nämnden har dock starka offentlighetsrättsliga inslag genom att det i trafikförsäkringsförordningen anges att trafikförsäkringsbolagen är skyldiga att upprätthålla och bekosta en särskild skaderegleringsnämnd och att nämndens reglemente skall godkännas av regeringen. Enligt bestämmelser i reglementet är trafikförsäkringsbolagen skyldiga att i allvarigare skadefall inhämta yttrande från nämnden. Nämndens yttrande är av rådgivande karaktär.

Ordförande i Trafikskadenämnden är f.d. kammarrättslagmannen Kajsa Hallberg.

Nämnden är sammansatt av jurister (ordförande och vice ordförande; i praktiken med domarutbildning), lekmannarepresentanter (från olika fackliga organisationer) och företrädare för försäkringsbolagen

Nämndens ordförande utses av regeringen medan övriga ledamöter förordnas av Finansinspektionen. Det är Finansinspektionen som bestämmer ersättningen till juristerna och till lekmanaledamöterna. Kostnaderna för nämndens verksamhet betalas av Trafikförsäkringsföreningen.

Mer om nämndens verksamhet finns att läsa i ett informationsblad, som kan rekvideras från nämndens kansli (Box 24048, 104 50 Stockholm, tel 08-522 787 00, e-post: info@tsn.tff.se). Information om nämnden finns också på nämndens hemsida www.trafikskadenamnden.se.

Trafikförsäkringsbolagen är skyldiga att rådfråga nämnden när det gäller

- ersättning under invaliditetstid för inkomstförlust, om den medicinska invaliditeten uppgår till minst tio procent eller förlusten beräknas till lägst ett halvt basbelopp om året
- ersättning under invaliditetstid för kostnader eller för ideell skada (lyte eller annat stadigvarande men, olägenheter till följd av skadan) om den medicinska invaliditeten uppgår till minst tio procent
- ersättning för förlust av underhåll efter en avliden person
- omprövning av ersättningsfrågor som har bedömts slutligt
- andra frågor om ersättning om den skadelidande begär det eller om det i övrigt finns särskilda skäl till det.

När nämnden sammanträder deltar normalt sex ledamöter, två från varje ledamotskategori (jurister, lekmannarepresentanter och bolagsföreträdare). Ärenden av enklare beskaffenhet kan avgöras av tre ledamöter, en från varje ledamotskategori. Enklare ärenden kan också, under vissa förutsättningar, avgöras av ordföranden eller en vice ordförande ensam.

Ersättningsfrågor av principiell betydelse som rör riktlinjer för bedömning av enskilda ärenden handläggs av ett särskilt råd bestående av fem ledamöter från varje ledamotsgrupp.

I arbetsordningen för nämnden finns bestämmelser om den praktiska hanteringen av ärendena. Det anges bl.a. att rådet bestämmer hur bolagens redovisning av ett ärende skall ske och att skadeakten med alla handlingar också skall överlämnas till nämnden. Det anges vidare att nämnden, om det behövs, kan infordra ytterligare utredning. Om tillfredsställande utredning kan erhållas endast genom prövning i domstol kan nämnden anmäla detta för bolaget och således avstå från att lämna ett yttrande i ärendet. Yttranden av allmänt intresse som kan vara vägledande för skaderegleringsverksamheten, skall offentliggöras som s.k. cirkulärreferat.

Mer än 5 300 ärenden

Under året 2008 kom det in 5 337 ärenden in till nämnden. Cirka 22 procent av dessa ärenden ligger i intervallet 10-14 procents invaliditet och cirka 20 procent i intervallet 1-9 procent. Dessa senare ärenden är inte obligatoriska ärenden. Nämnden hade under året 192 sammanträden.

Nämnden kan inhämta utlåtande från oberoende läkare – oftast i frågor rörande samband eller invaliditetsgrad. Varje trafikförsäkringsbolag har under året också haft möjlighet att via nämndens kansli inhämta yttrande från någon av dessa läkare. – När det gäller utfallet av de bedömningar som under 2008 har gjorts av läkarna hänvisas till bilagda Statistik.

Nämndens ärendebalanser och hanteringstider

Under året har den totala ärendebalansen (exklusive s.k. läkarärenden) minskat från 1 622 ärenden till 1 132 ärenden. Vidare har antalet läkarärenden hos nämndens läkare under året minskat från 526 ärenden till 105 ärenden. Den genomsnittliga hanteringstiden för samtliga behandlade ären-

den under 2008 (exklusive s.k. läkarärenden) uppgick till cirka fyra månader. Hanteringstiden i nämnden under 2008 redovisas i Statistiken under punkt E.

Ersättningsfrågor

För en personskada som har inträffat till följd av trafik med trafikförsäkringspliktigt fordon betalas ersättning oberoende av hur skadan har skett eller vem som har orsakat den. För ersättningen svarar det försäkringsbolag som har meddelat trafikförsäkring för fordonet. Om fordonet är oförsäkrat får den skadade vända sig till Trafikförsäkringsföreningen för att få skadan reglerad. Detta gäller också om skadan har uppkommit till följd av trafik med ett fordon som inte går att identifiera, exempelvis därför att föraren har smitit från olycksplatsen.

Ersättning för personskada regleras enligt reglerna i 5 kap. skadeståndslagen, vilket framgår av 9 § trafikskadelagen.

Vid personskada lämnas ersättning för ekonomisk skada av olika slag som uppkommit till följd av olyckan, t.ex. sjukvårds- och läkarkostnader, hemhjälpkostnader och inkomstförlust - pensionsförlust. Vid dödsfall på grund av en trafikolycka betalas ersättning för begravningskostnader och andra kostnader samt ersättning för förlust av underhåll till efterlevande. Närstående kan också, om skadefallet har inträffat efter 2001, i vissa fall få ersättning på grund av dödsfallet för psykiska besvär.

Förutom ersättning för ekonomisk skada betalas vid personskada ersättning för ideell skada. Med sådan skada avses sveda och värk under akut sjuktid. Vidare avses med ideell skada lyte eller annat stadigvarande men, d.v.s. besvär som ger en bestående invaliditet. Till ideell skada räknas också olägenheter, som brukar beskrivas som besvär och risker som drabbar den skadade i arbetslivet och i övrig livsföring.

För skador som har inträffat före 2002 kan nämnda ersättningspost olägenheter förekomma. För skadefall därefter gäller i stället en utvidgad ersättning för medicinsk invaliditet (menersättning), som innefattar olägenheter. För dessa nyare skadefall gäller också en bestämmelse om rätt till ersättning för särskilda olägenheter i vissa fall.

Om en personskada blir bestående skall ersättning lämnas för ideell skada med ett engångsbelopp. Beloppets storlek beror på den grad av medicinsk invaliditet som skadan har bedömts medföra. Den medicinska invaliditeten bestäms med tillämpning av ett tabellverk, som Sveriges Försäkringsförbund har gett ut 1996 och 2004.

Trafikskadenämnden fastställer varje år tabeller med vars hjälp ersättning för medicinsk invaliditet – menersättning - bestäms (s.k. hjälptabeller). Beloppets storlek beror på vilken invaliditetsgrad skadan har åsatts och vilken ålder den skadade hade vid invaliditetstidpunkten. Vissa skadetyper invaliditetsgraderas inte utan ersättningen bestäms till ett fast belopp. Detta gäller vid exempelvis synförlust.

Tabellerna för ersättning för medicinsk invaliditet – menersättning - omfattar

dels en nivå på ersättningen om skadan har inträffat före år 2002. Förutom ersättning för medicinsk invaliditet utgår ersättning för olägenheter,

dels en nivå på ersättningen om skadan har inträffat från och med år 2002. För dessa skadefall gäller tre tabeller.

Vilken av de tre tabellerna som skall tillämpas beror på i vad mån den skadade förvärvsarbetar. Den första tabellen innefattar, förutom ersättning för medicinsk invaliditet (men), ersättning för anspänning både i arbete och i daglig livsföring i

övrigt. I den andra tabellen ingår, förutom menersättning, endast ersättning för anspänning i daglig livsföring i övrigt. Den tredje tabellen, som innefattar enbart ersättning för anspänning i arbete, är avsedd att tillämpas i de fall då den skadelidande återgår i arbete efter det att ersättning för anspänning i daglig livsföring har bestämts.

Med lyte avses utseendemässiga förändringar, såsom ärr och felställningar. För sådana förändringar lämnas ersättning enligt en s.k. ärrtabell. Amputationsskador ersätts med tillämpning av en annan tabell - den s.k. amputationstabellen.

Nämndens senaste hjälptabeller är intagna i Cirkulär 1-2009 och Cirkulär 2-2009. Dessa kan kostnadsfritt laddas ned från nämndens hemsida.

Trafikskada utomlands

Den som skadas i trafiken på en resa inom EES-området (EU plus Island, Lichtenstein och Norge) behöver inte längre själv kommunicera på främmande språk direkt med det utländska försäkringsbolaget. Detta är ett resultat av det fjärde EU-direktivet avseende motorfordonsförsäkring som har trätt i kraft den 20 januari 2003 (prop 2001/02:133, Ersättning för trafikskador). I varje land skall det finnas ett informationscentrum och ett skadeersättningsorgan. I Sverige har Trafikförsäkringsföreningen båda dessa funktioner.

För den som är bosatt i Sverige och som skadas i en trafikolycka utomlands med en svensk bil regleras skadan i Sverige på samma sätt som tidigare. Det nya direktivet berör framförallt dem som hyr bil eller annat motorfordon i utlandet. Det berör också de gångtrafikanter och cyklister som skadas i trafiken utomlands.

Alla försäkringsbolag som är verksamma inom EES-området skall ha en skaderegleringsrepresentant i varje medlemsland. Utländska försäkringsbolag skall utse representanter i Sverige och svenska försäkringsbolag skall på samma sätt utse representanter i alla andra länder. När en skada är hemma igen kan han eller hon få skadan reglerad i hemlandet genom en representant för det utländska försäkringsbolaget.

I varje land kan man vända sig till ett informationscentrum för att få reda på var det påkörande fordonet är försäkrat.

När ett krav på ersättning har framställts till det utländska bolaget eller dess representant skall bolaget eller representanten lämna ett motiverat svar inom tre månader. Görs inte detta övergår skaderegleringen till skadeersättningsorganet. I Sverige är det alltså Trafikförsäkringsförbundet som den skadade skall vända sig till.

Försäkringsbolagens skaderegleringstider

Trafikskadenämnden har sedan lång tid tillbaka för varje verksamhetsår sammanställt en statistik som visar den tid som förflyter innan bolaget ger in ett ärende till nämnden. Det är alltså tiden från invaliditetens inträde till ingivandet av ärendet till nämnden eller, vid en förnyad prövning, från prövningsperiodens början till ingivande av ärendet till nämnden som mäts i denna statistik. I samband med att nämnden under våren 2009 kommer att lämna över statistiken till Finansinspektionen, för branschen som helhet och för resp. trafikförsäkringsbolag, offentliggörs huvuddragen av resultatet (se tabell i bilaga). Av tabellen framgår bl.a. att av de 3 073 ärenden som omfattas av statistiken har 770 ärenden (25.1 procent) hanterats av bolagen inom tre år och 434 ärenden

(14.1 procent) hanterats inom två år. I 2 303 fall (74.9 procent) har hanteringen tagit längre tid än tre år; i 548 fall (17.8 procent) mer än tio år.

Rådsmöten

Enligt en bestämmelse i reglementet skall ersättningsfrågor av principiell betydelse som innefattar riktlinjer för behandling av enskilda ärenden handläggas vid sammanträde med ett inom nämnden utsett råd bestående av nämndens ordförande och fyra vice ordförande samt fem ledamöter från var och en av de båda övriga ledamotsgrupperna. Rådet behandlar också viktigare frågor som rör nämndens verksamhet i övrigt.

Under år 2008 höll rådet ett möte i december, varvid det bl.a. beslutades att den tidigare tillämpade 90-procentsregeln vid jämkning av ersättning för inkomstförlust skulle ändras till en 80-procentsregel. Vidare beslutades att uppdra åt nämndens ordförande, Kajsa Hallberg, att till arbetsgruppen avseende mjältförlust lämna ett tilläggsdirektiv med innebörd att gruppen även bör utreda frågan om förlossningshinder.

Trafikförsäkringsutredningen

Våren 2007 gav regeringen en ensamutredare i uppdrag att lämna förslag till utformningen av regler som möjliggör en överföring av vissa socialförsäkringsutgifter till trafikförsäkringen. Uppdraget ska vara slutfört senast den 30 april 2008. Förlängning av utredningstiden har beviljats till den 19 juni 2009.

Uppdraget avser bl.a. att beskriva trafikförsäkringsbolagens möjligheter att ta över hela det ekonomiska ansvaret för inkomstförlust vid personskada samt för arbetslivsriktad rehabilitering. Detta skulle innebära att statens kostnader för sjukpenning och sjukersättning överförs till trafikförsäkringen. För den skadelidande skulle

följden bli att han bara behöver vända sig till ett ställe, d.v.s. försäkringsbolaget, för att få ersättning för hela sin inkomstförlust. Vid en sådan utvidgning av trafikförsäkringens ansvar kommer någon avräkning av ersättningar enligt LAF, AFL och kollektivavtalsreglerade ersättningar inte att aktualiseras vid beräkning av ersättning avseende inkomstförlust. Utredaren ska också analysera hur man kan komma till rätta med de problem som emanerar från det faktum att flera olika aktörer gör bedömningar av den skadelidandes arbetsförmåga. I direktiven betonas vikten av att skyddet för dem som drabbas av trafikskador inte försämras samt att ersättningsystemet skall vara överblickbart och förståeligt för den enskilde.

Nämndens ordförande, Kajsa Hallberg, medverkar i utredningen som sakkunnig.

Stockholm i mars 2009

Kajsa Hallberg
Trafikskadenämndens ordförande

Cirkulärreferat

Nämnden gav under året ut fyra cirkulärreferat – 1-2008 – 4-2008, se bilagor.

Nämndens kansli

Under året arbetade på nämndens kansli 21 personer. Av dessa är 18 personer jurister.

Statistik

I bilagor lämnas olika statistiska uppgifter om ärenden.

Peter Rigling

Bilagor: Statistik
Cirkulärreferat 1-2008 – 4-2008

Statistik

1. Inkomna ärenden

	2008	2007	2006	2005	2004
Under året inkomna ärenden	5337	5179	5347	5524	4955

2. Behandlade ärenden

	2008	2007	2006	2005	2004
Antal behandlade ärenden	5884	5618	5924	4459	3742
varav vilandeförklarade	457	383	404	267	246
varav bordlagda (remitterade till läkare)	297	482	523	391	301
varav beslut fattats om tillsvidare prövning	183	192	258	119	66
varav sambandsärenden	1086	815			
varav slutreglerade	4029	3725	4206	3696	2995
Antal personer som fått sitt ärende prövat	5651	5464	5515	4451	3722

3. Sammanträden

	2008	2007	2006	2005	2004
Antal sammanträden	192	181	196	193	177
varav med ensam ordförande	12	8	12		

4. Öppna ärenden vid redovisningsårets slut

	2008	2007	2006	2005	2004
Ärendebalans	1132	1572	2045	2781	2137
Tillkommer ärenden hos nämndens läkare	105	526	410	372	263

Analys av beslut under redovisningsåret

A. Följsamhet mellan bolagens ersättningsförslag och nämndens beslut

Samtliga ärenden	Antal	2008	2007	2006	2005
		%	%	%	%
Förslaget = beslutet	2472	65,8	64,9	73,9	74,4
Nämnden höjer <10 %	476	12,7	12,2	10,6	10,1
Nämnden höjer 10-25 %	277	7,4	8,1	5,1	4,5
Nämnden höjer >25 %	284	7,6	7,5	4,4	4,2
Nämnden sänker	247	6,6	7,3	6,1	6,7
§ 4-ärenden (icke obligatoriska)					
Förslaget = beslutet	825	84,9	84,8		
Nämnden höjer <10 %	38	3,9	5,0		
Nämnden höjer 10-25 %	22	2,3	2,9		
Nämnden höjer >25 %	52	5,3	4,8		
Nämnden sänker	35	3,6	2,5		
Samband: förslaget = beslutet	819	96,6			
Samband: beslutet positivt	29	3,4			
Ärenden med inkomstförlust					
Förslaget = beslutet	2413	65,6	64,1		
Nämnden höjer <10 %	468	12,7	12,4		
Nämnden höjer 10-25 %	274	7,4	8,2		
Nämnden höjer >25 %	282	7,7	7,7		
Nämnden sänker	244	6,6	7,5		

B. Ärendenas uppdelning på invaliditetsgrader m m

	2008	2007	2006	2005
	%	%	%	%
1 - 9 %	20	21	24	22
10-14 %	22	24	27	26
15-19 %	9	10	11	11
20-49 %	7	9	11	10
> 50 %	2	3	3	2
Underhållsersättning	5	4	6	5
Sambandsärenden (enbart)	22	18	11	14

Whiplashskador * 2348 (44 % av 5337 nyinkomna ärenden)

* (inbegripet ärenden i vilka whiplashskada hävdas men inte accepteras av nämnden)

C. Ombud

	2008	2007	2006	2005
	Antal	%	%	%
Behandlade ärenden	5883			
varav ombud har anlåtats	3222	54,8	43,0	48,8

D. Läkareärenden

	2008	2007
Antal ärenden som av nämnden remitterats till läkare	297	482
Antal avgivna utlåtanden	629	377
varav ingen ändring i förhållande till bolagets förslag	302 (48%)	239 (63%)
varav ändring i för den skadade positiv riktning	231 (37%)	92 (24%)
varav ändring i för den skadade negativ riktning	91 (15%)	46 (12%)
Antal ärenden som av bolagen har skickats till läkare via nämndens kansli	5	5

E. Nämndens hanteringstider 2008 (exkl. ärenden remitterade till nämndens läkare)

Intervall, månader	Antal	%	Akkumulerat antal	%
<2	770	14,2	770	14,2
2 - <4	2045	37,7	2815	52,0
4 - <6	1943	35,9	4758	87,8
6 - <8	481	8,9	5239	96,7
8 - <10	93	1,7	5332	98,4
>10	86	1,6	5418	100,0

Jämförande siffror för 2007

Intervall, månader	Antal	%	Akkumulerat antal	%
<2	339	7,1	339	7,1
2 - <4	1482	30,9	1821	37,9
4 - <6	1160	24,2	2981	62,1
6 - <8	953	19,9	3934	82,0
8 - <10	667	13,9	4601	95,9
>10	199	4,1	4800	100,0

Kvartals- och årsvis hanteringstid	Genomsnittstid Dagar (månader)	Antal ärenden
Jan – Mars	140 (4,7)	1 316
April – Juni	125 (4,2)	1 400
Juli – September	127 (4,2)	1 130
Oktober – December	109 (3,6)	1 675
Januari – December	124 (4,1)	5 521

Jämförande siffror för 2007

Kvartals- och årsvis hanteringstid	Genomsnittstid Dagar (månader)	Antal ärenden
Jan –mars	174 (5,8)	1 285
April – juni	159 (5,3)	1 401
Juli – September	151 (5,0)	913
Oktober – December	163 (5,4)	1 356
Januari – December	162 (5,4)	4 955

F. Bolagens hanteringstider 2008

Med hanteringstider avses den tid som förflyter mellan antingen invaliditetsdagen eller tidpunkten för skaderegleringsperiodens början och den dag då ärendet kommer in till nämnden. I statistiken ingår inte s k 4-ärenden och sambandsärenden.

Intervall, år	Antal	%	Ackumulerat antal	%
<1	149	4,8	149	4,8
1 - <2	285	9,3	434	14,1
2 - <3	336	10,9	770	25,1
3 - <4	308	10,0	1078	35,1
4 - <5	284	9,2	1362	44,3
5 - <6	293	9,5	1655	53,9
6 - <7	257	8,4	1912	62,2
7 - <8	226	7,4	2138	69,6
8 - <9	217	7,1	2355	76,6
9 - <10	170	5,5	2525	82,2
>10	548	17,8	3073	100,0

Jämförande siffror för 2007

Intervall, år	Antal	%	Ackumulerat antal	%
<1	224	7,0	224	7,0
1 - <2	304	9,5	528	16,6
2 - <3	352	11,0	880	27,6
3 - <4	361	11,3	1241	38,9
4 - <5	310	9,7	1551	48,6
5 - <6	362	11,4	1913	60,0
6 - <7	286	9,0	2199	69,0
7 - <8	248	7,8	2447	76,7
8 - <9	223	7,0	2670	83,7
9 - <10	165	5,2	2835	88,9
>10	354	11,1	3189	100,0

Sammanställning av statistik över hanteringstider 2008 för resp försäkringsbolag

Bolag	Intervall år <2					6-<10					>10				
	Ärenden antal	%	Ärenden antal	%	Ärenden antal	Ärenden antal	%	Ärenden antal	%	Ärenden antal	Ärenden antal	%	Ärenden antal	%	Totalt antal ärenden
ACE Insurance ackumulerat i %	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
AKtsam ackumulerat i %	11	12,9	10	11,8	48	56,5	12	14,1	4	4,7	85	100,0			85
Dina Försäkringar ackumulerat i %	7	20,6	4	11,8	11	32,4	10	29,4	2	5,9	34	100,0			34
Folksam ackumulerat i %	65	11,4	66	11,6	148	25,9	191	33,5	101	17,7	571	100,0			571
If Skadeförsäkring ackumulerat i %	126	14,1	81	9,1	258	28,8	277	30,9	153	17,1	895	100,0			895
Länsförsäkringar ackumulerat i %	101	16,8	78	13,0	140	23,3	165	27,5	117	19,5	601	100,0			601
Moderna Försäkringar	18	26,5	16	23,5	24	35,3	10	14,7	-	-	68	100,0			68
Posten Försäkring ackumulerat i %	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	1	100,0			1
SalusAnsvar ackumulerat i %	-	-	3	6,8	7	15,9	13	29,5	21	47,7	44	100,0			44
Tennant ackumulerat i %	1	16,7	1	16,7	3	50,0	1	16,7	-	-	6	100,0			6
TFF ackumulerat i %	25	24,0	17	16,3	34	32,7	21	20,2	7	6,7	104	100,0			104
Trygg-Hansa ackumulerat i %	70	11,3	53	8,6	197	31,8	160	25,8	139	22,5	619	100,0			619
Zürich ackumulerat i %	-	-	-	-	1	33,3	2	66,7	-	-	3	100,0			3
Övriga bolag	10	31,3	1	3,1	13	40,6	8	25,0	-	-	32	100,0			32
Summa ackumulerat i %	434	14,2	331	10,8	885	28,9	870	28,4	544	17,8	3064	100,0			3064